

Số: 10/HD-TTĐVNN

Gia Viễn, ngày 02 tháng 12 năm 2022

HƯỚNG DẪN

Biện pháp diệt chuột bảo vệ sản xuất vụ Đông Xuân năm 2022-2023

Chuột là đối tượng gây hại thường xuyên trên tất cả các giai đoạn sinh trưởng của cây trồng và khó phòng, trừ. Công tác diệt chuột cần tiến hành mang tính cộng đồng, đồng loạt và liên tục. Để gieo cấy vụ Đông Xuân năm 2022 -2023 thuận lợi, đạt năng suất cao, hạn chế tới mức thấp nhất thiệt hại do chuột gây ra; Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp hướng dẫn một số biện pháp kỹ thuật diệt chuột như sau:

1. Đặc điểm sinh học và gây hại

- Chuột là loại động vật gặm nhấm, có hệ thần kinh, khứu giác và vị giác phát triển. Vòng đời của chuột đồng từ 370 - 420 ngày. Chuột cái đẻ trung bình từ 3 - 4 lứa/năm, 8 - 10 con/lứa. Chuột cái sinh sản quanh năm, tập trung nhất vào tháng 3 - 10.

- Chuột chủ yếu hoạt động và gây hại vào ban đêm; trên ruộng, chuột phá hại vào bất cứ giai đoạn nào của cây, nhưng mỗi cây trồng có giai đoạn chuột phá hại mạnh như mới gieo hạt, cây lúa đòng - chín, củ, quả khi chín... Khi khan hiếm thức ăn, sức phá của chuột tăng. Chuột thường gây hại mạnh tại những diện tích cây trồng gần khu dân cư, bìa rừng, gò đồng, bãi hoang...

2. Biện pháp quản lý chuột hại

2.1. Thời điểm diệt chuột hiệu quả

- Khi đưa nước đò ải, làm đất, đây là thời điểm diệt chuột có kết quả cao vì trên đồng ruộng chưa gieo cấy lúa hoặc ít cây trồng, chuột thiếu thức ăn và nơi trú ngụ thường tập trung lên các bờ, gò cao để tránh nước. Thời điểm này nên sử dụng biện pháp hoá học đồng loạt; Tập trung diệt chuột ở những nơi có mật độ chuột cao như bờ to, gò đồng, chân đê, khu công nghiệp, khu trang trại, nghĩa trang, bờ mương, bờ máng...

- Sau khi cấy xong, giai đoạn này sử dụng các biện pháp thủ công, hoá học để diệt chuột, trong đó chú trọng những nơi chuột bắt đầu gây hại.

- Giai đoạn lúa đứng cái đến làm đòng, giai đoạn này chủ yếu tập trung diệt chuột bằng các biện pháp thủ công là chính.

2.2. Các biện pháp quản lý chuột hại

Nguyên tắc cơ bản phòng, chống chuột: Chủ động; đồng loạt; đúng thời điểm; đúng phương pháp (nhất là đặt bẫy, bả); liên tục.

a) Biện pháp canh tác

- Vệ sinh đồng ruộng phát quang bờ bụi, nhất là các khu vực gò cao, đất hoang hóa, làm sạch cỏ ven bờ, tìm và phá ổ chuột ngay từ đầu vụ để hạn chế nơi cư trú và sinh sản của chuột.

- Thời vụ: Xác định thời vụ thích hợp và những vùng thường bị chuột hại nặng cần gieo trồng tập trung và thu hoạch nhanh gọn nhằm cắt đứt nguồn thức ăn; đồng thời kết hợp với tổ chức đánh chuột đồng loạt.

- Nếu có thể, giữ mức nước cao trong ruộng vào giai đoạn lúa làm đồng - trở để hạn chế chuột hại hoặc làm tổ ven bờ.

b) Biện pháp thủ công

- Sử dụng các loại bẫy có độ nhạy cao như: bẫy kẹp, bẫy lồng, bẫy dây, bẫy bán nguyệt, bẫy ống tre, bẫy lật, bẫy di động... Đặt bẫy nơi cửa hang, cạnh hoặc vuông góc với đường đi, nơi có nhiều chuột hoạt động, nơi đặt bẫy chỉ để lộ môi để tránh phát hiện nhạy bén của chuột, nếu dùng bẫy môi có thể đặt môi vài ba ngày cho chúng ăn quen rồi mới lắp bẫy; nên đặt bẫy môi trước khi mặt trời lặn và thu bẫy vào buổi sáng sớm hôm sau. Sau khi bắt được chuột, bẫy cơ học cần được xử lý bằng nước sôi hoặc ngâm nước, phơi khô mới dùng lại vì chuột rất nhạy cảm với mùi đồng loạt.

- Tìm kiếm các hang, ổ của chuột để đào, đổ nước, hun khói, săn đuổi bắt chuột. . .

- Các biện pháp trên kết hợp với việc thu mua đuôi chuột nhằm khuyến khích cộng đồng diệt chuột.

Chú ý: Không làm hư hại bờ vùng, bờ thửa, đường giao thông nội đồng và các công trình thủy lợi; tuyệt đối không sử dụng điện để diệt chuột.

c) Biện pháp sinh học

- Khuyến khích nông dân nuôi mèo để diệt chuột. Nuôi và huấn luyện chó săn chuột nhằm giúp nông dân phát hiện những hang có chuột.

- Nghiêm cấm săn bắt các loại động vật là thiên địch của chuột như rắn, chim cú mèo, chim cú lợn...

d) Biện pháp hóa học

Nguyên tắc: Sử dụng bả, thuốc trong danh mục thuốc BVTV được phép sử dụng tại Việt Nam. Ưu tiên sử dụng các loại thuốc ít độc hại với người, vật nuôi và môi trường; chỉ dùng thuốc hóa học khi chuột phá hại mạnh và tuân thủ nghiêm ngặt an toàn. Đọc kỹ hướng dẫn trước khi sử dụng và sử dụng theo nguyên tắc 4 đúng: đúng thuốc, đúng lúc, đúng liều lượng và đúng cách.

- Có thể sử dụng một số loại thuốc diệt chuột nhóm chống đông máu như: Antimice 3DP, Racumin 0,75TP, Cat 0,25 WP,... đây là thuốc không có mùi, không gây chết nhanh do tác động chảy máu đường ruột nên không làm cho chuột hoảng sợ bỏ độc. Thuốc có thể dùng để diệt chuột trong nhà.

+ Môi làm bả: là thóc luộc nứt vỏ trấu hoặc thóc mông mạ, thường 1kg thóc khô luộc hoặc ủ mông mạ sẽ được 1,2-1,5kg môi.

+ Cách trộn bả: 01 gói thuốc trọng lượng 10gam trộn với 0,5kg môi (thóc đã luộc hoặc mông mạ). Nếu làm bả với số lượng lớn: Rải mỏng 5kg môi trên nilon, bạt,... rắc 100gam thuốc rồi đảo đều. Để tăng khả năng bám dính và tính dẫn dụ cứ 5kg môi cho thêm vào 0,1lít dầu thực vật và trộn đều.

+ Liều lượng sử dụng khi đánh đồng loạt: Sử dụng trung bình 0,1-0,15 kg (tương đương 1-1,5 lạng) bả chia thành 5-7 phần cho 1 sào Bắc bộ (360m²).

Lưu ý:

- Khi diệt chuột bằng môi, bả tỷ lệ trộn thuốc với môi, lượng sử dụng trên đơn vị diện tích theo hướng dẫn của từng loại bả, thuốc và được chia thành

những phần nhỏ, đặt liên tục trong 3-4 đêm, tập trung tại cửa hang, bờ đê, bờ nương lớn, gò đống, vườn cây nơi chuột thường qua lại và không bị ngập nước, nơi chuột mới phá hại, đặt cả ngoài đồng, quanh làng, trong nhà,... những nơi chuột phá hại mạnh cần đặt tăng số lượng bả và lượng bả trong 1 môi,...Nên đặt bả vào lúc xế chiều, kết thúc trước khi trời tối, không đặt bả vào những ngày mưa sẽ làm giảm hiệu quả diệt chuột.

- Khi sử dụng bả, thuốc phải có dụng cụ bảo hộ lao động; dùng muồng để lấy bả, thuốc thay cho dùng tay trần, hoặc bẫy sau khi bắt chuột cần được làm sạch mùi; các vật liệu dùng để lót bả, thuốc đồng nhất với môi trường.

- Trước khi đánh bả độc cần thông báo rộng rãi cho người dân xung quanh vùng biết, cần phải nhốt gia súc, gia cầm cho tới khi vệ sinh sạch sẽ nơi đặt môi, thu nhặt chuột chết, môi thừa và chôn lấp để đảm bảo vệ sinh (cứ mỗi lớp chuột rắc một lớp vôi bột, sau đó lấp đất kỹ).

Trên đây là một số biện pháp kỹ thuật diệt chuột bảo vệ sản xuất vụ Đông Xuân năm 2022-2023, Trung tâm Dịch vụ nông nghiệp huyện đề nghị UBND các xã, thị trấn chỉ đạo các HTX NN, Khuyến nông viên tổ chức tuyên truyền, vận động người dân và cộng đồng thực hiện tốt các nội dung trên; đề nghị Trung tâm Văn hoá - Thể thao và Truyền thanh huyện tuyên truyền trên phương tiện truyền thanh để nhân dân biết tổ chức thực hiện đạt hiệu quả cao./.

Nơi nhận:

- UBND huyện;
- Hệ thống QLVB và ĐH UBND huyện;
- Phòng NN&PTNT huyện;
- Trung tâm VH - TT và truyền thanh huyện;
- UBND xã, thị trấn;
- Các đơn vị có liên quan;
- Lưu: TTDVNN.

**KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Bùi Thị Hương